

2. mezinárodní nábožensko-pedagogický seminář - Benátky 1998

V odpovědích na otázky položené Prof. Gleissnerem musím konstatovat následující:

- 1) V České republice neexistuje dosud prostor, který by pravidelně reflektoval důležité otázky současnosti z pohledu náboženské pedagogiky, výjimkou není ani téma „Evropa“. Jako téma výuky náboženství na státních školách byla hesla jako pluralismus, interreligiózní učení, multikulturelní učení apod. zařazena pouze na území, na němž se vyučuje podle osnov vypracovaných podle rakouských osnov. V souvislosti s tím jsou některá tato témata obsažena i v učebnicích náboženství, zejména pro 2. stupeň (Hauptschule). Např. 9. tř. - Víra a interpretace života v nekřesťanských náboženstvích, antropologická témata, která ukazují společnou životní zkušenost lidí různě věřících a ukazují na životní náboženskou zkušenost křesťanů. Mnohé z těchto témat zpracovává časopis DUHA, který je mutací rakouského časopisu REGENBOGEN a je určen především dětem mladšího školního věku. Z referencí některých rodičů však víme, že slouží jako pramen informací i dospělým. (Např. interkonfesionální učení: Co nás spojuje je silnější než to, co nás rozděluje, jiná náboženství: Islám, židovství, Evropa: Po stopách velkého Evropana apod.)

Současná česká církev se však potýká s velkým fundamentalistickým hnutím, které samo o sobě považuje za důsledek toho, že se čeští křesťané neumějí vyrovnat se životem v pluralitní evropské společnosti a reagují silnou tendencí k uzavření. Z praxe výuky náboženství na státních školách na to ukazuje zpracování nových osnov výuky náboženství, které mají strukturu katechismů 30. a 40. let našeho století. V jejich rámci byly již zpracovány na Moravě metodiky. Na život v pluralitní společnosti jsou v nich děti připravovány např. pomocí příběhů ze života tohoto typu: Mladá katolička se zamiluje do mladého protestanta a přes rady kněze si ho vezme za muže. Během krátké doby onemocní a oslepne. Je to Boží trest. Zatímco tato nehoráznost je evidentní, takže ji členové katechetické komise - poradního sboru biskupa - kritizují, byli tito lidé velmi pohoršeni, že v čísle dětského časopisu Duha nebyly odsouzeny některé počiny Martina Luthera, ale že byly pouze konstatovány.

Na obzoru jsou již třetí osnovy náboženství, které mají být rozpracováním dětských katechismů pro věk 6 - 8 a 8 - 10 let. Má zde tedy jít opět pouze o katechismus, žádná jiná témata nemají vstoupit do hry.

Jinou známkou snahy o uzavření církve je projekt celoroční katechetické hry k roku Ducha svatého. Ta je zaměřena pouze na soutěž znalostí Lukášova evangelia.

- 2) Na otázku po možnosti přežití křesťanské tradice v evropské společnosti v budoucnosti chci navázat úvahou. Podle mého názoru jsou dvě možnosti, jak může tato tradice přežít. Tou první možností je vytvoření ostrůvku věrných, spokojených, společnosti neškodících, ale také celkem neužitečných křesťanů.

Jejich místo vidím někde ještě dál než na okraji společnosti. Tento ostrov budujeme v Čechách prostřednictvím katechismového programu, který se soustřeďuje výrazně na zachování čistoty víry, aniž by se snažil o konfrontaci křesťanské víry a křesťanského životního stylu s jinými životními způsoby a o vytváření dialogického životního postoje dětí vůči této společenské pluralitě. K tomuto stylu práce s dospívající generací jsou u nás vedeni budoucí kněží a otevřeně ho podporuje i arcibiskup Graubner, zodpovědný za katechezi při ČBK.

Druhou možností je rozvíjení živého společenství, které působí ve společnosti prostřednictvím životního stylu svých členů, tito křesťané živě reagují na problémy společnosti a ukazují na jejich možnosti řešení tím, že tato řešení sice v malém měřítku, ale autenticky a věrohodně realizují. Jsou orientováni ve své vlastní víře a umí ji učinit srozumitelnou svému okolí.

Zatímco se mi jeví cesta převážně většiny našich zodpovědných v církvi spíše ve směru prvním, představa menšiny jde spíše druhým směrem.

Jaké akcenty by měly být zdůrazněny, má-li církev dospět k této druhé představě?

- 1) Katecheze v církvi i výuka náboženství ve škole by měly důsledně vycházet ze životní zkušenosti dítěte v pluralitní společnosti. Měly by tyto zkušenosti systematicky zpracovávat a spolu s dětmi hledat náboženskou, resp. křesťanskou hloubku těchto zkušeností. Spirálově by měly interpretovat stěžejní zkušenosti křesťanů s Bohem, z nichž vychází katolické učení.
- 2) V určitých bodech (v katolické církvi např. příprava na přijetí svátostí na půdě farnosti) by měly předat systematický pohled na život křesťana z víry.
- 3) Tataáž logika by měla být uplatňována v křesťanských médiích (noviny, rozhlasové vysílání, apod.)
- 4) Prostor farnosti je v tomto směru ideální pro práci na menších konkrétních projektech (například konkrétní pomoc uprchlickým rodinám jiného vyznání, pomoc těhotným ženám v obtížném postavení, spolupráce s církví, která má v téže obci svou farnost, adopce na dálku apod.), které se neomezí pouze na faktickou organizaci pomoci, ale budou též pedagogicky reflektovat příslušný problém a křesťanský způsob řešení.